Eesti Teadusagentuur
Estonian Research Council

Eesti teadustöötajate keskmine brutokuupalk

Tartu 2016

Koostaja: Kadri Raudvere
analüüsiosakond

Eessõna

Käesolevas ülevaates on toodud kahe erineva asutuse poolt kogutud andmetel põhinevad kokkuvõtted, mis kajastavad Eesti teadustöötajate viimaste aastate keskmist brutokuupalka. Kokkuvõtetes on kajastatud olulisemad metoodilised küsimused ja tulemused. Hinnangut uuringutele ja nende tulemuste erinevustele antud ei ole.

Kasutatud andmed pärinevad:
1) Rektorite Nõukogult (andmed seisuga 31.12.2015)
2) Statistikaametist (andmed seisuga 29.06.2016)

1. Rektorite Nõukogu andmed

Kasutatud 2015. aasta seisu kajastavad andmed on küsitud Rektorite Nõukogult.

Metoodika:
• 2015. aasta keskmine brutokuupalk sisaldab lisaks põhipalgale kõiki lisatasusid, toetusi ja väljamakseid tsiviilõiguslike lepingute alusel.
• Keskmisi palku ei ole esitatud ametikohtade kohta, kus töötajate arv on alla viie (samuti ei kajastu nendel ametikohtadel makstud palgad üldkeskmistes näitajates).
• Andmed personali arvu kohta on esitatud koormusi arvestavalt, st ametikohtade (nn täistööaja ekvivalentides), mitte inimeste arvu lõikes ning ümardatud täisarvuni.
• Toodud personaliandmetes kajastuvad ka ülikoolide allasutuste töötajad, kellel oli 31. detsembri 2015 seisuga kehtiv tööleping.
• Akadeemilise personali hulka loetakse õppejõud, teadustöötajad ja tippjuhid, kes teevad ka teadustööd (nt prorektorid).
• Akadeemilise personali jaotus õppejõududeks ja teadustöötajateks käsitleb õppejõududena professoreid, dotsente, lektoreid, õpetajaid ja assistente ning teadustöötajatena juhtivteadureid, vanemteadureid, teadureid ja nooremteadureid.

Tabel 1. Akadeemilise personali täidetud ametikohad seisuga 31.12.2015 asutuste kaupa

Ametinimetus	EKA	EMTA	EMÜ	TLÜ	TTÜ	TÜ	Kokku täidetud ametikohad (kõik)	Kokku täidetud ametikohad (naised)
Professor	25	27	33	47	121	173	427	111
Dotsent	19	39	64	72	120	172	486	219
Lektor	3	33	135	175	217	279	841	495
Assistent	4	13	14	2	47	104	183	117
Õpetaja	3		0	19	6	35	62	45
Juhtivteadur	0	1	1	6	15	12	35	2
Vanemteadur	6	2	44	44	148	263	506	188
Teadur	0	2	54	36	117	336	545	277
Nooremteadur	2		13	20	63	69	167	80
Kokku/Keskmine	**61**	**116**	**358**	**420**	**855**	**1441**	**3252**	**1535**
Õppejõude	54	112	245	314	512	762	1999	988
Teadustöötajaid	7	4	113	106	343	679	1253	547

Tabel 2. Akadeemilise personali keskmine brutotöötasu kuus seisuga 31.12.2015 täiskoormuse kohta (eurot).

Ametinimetus	EKA	EMTA	EMÜ	TLÜ	TTÜ	TÜ	Keskmine põhipalk ametinimetuste kaupa	Naiste keskmine põhipalk suhtena meeste keskmisesse põhipalka (%)
Professor	1 505	1 804	2 134	2 098	2 766	2 514	2 406	85%
Dotsent	1 188	1 397	1 304	1 357	1 738	1 728	1 572	90%
Lektor	*	1 087	1 074	1 047	1 325	1 216	1 181	91%
Assistent	*	1 056	882	*	1 267	1 145	1 151	100%
Õpetaja	*			1 043	957	944	977	100%
Juhtivteadur		*	*	2 154	2 577	3 086	2 694	*
Vanemteadur	1 231	*	1 468	1 409	1 946	1 871	1 811	93%
Teadur		*	1 266	1 303	1 605	1 414	1 433	90%
Nooremteadur	*		965	1 137	1 159	1 197	1 157	96%
Keskmine põhipalk asutuses	**1 351**	**1 365**	**1 279**	**1 298**	**1 738**	**1 602**	**1 551**	80%
Õppejõudude keskmine põhipalk täiskoormusel	1 367	1 365	1 265	1 277	1 754	1 604	1 531	76%
Teadustöötajate keskmine põhipalk täiskoormusel	1 231	*	1 310	1 361	1 713	1 599	1 583	87%

*Täistöökohti alla viie.

Kaaludes ülikoolide aritmeetilisi keskmisi palkasid (vaadatud vaid ametkohti, kus vähemalt viis inimest) täistöökohtade arvuga saab **akadeemilise töötaja keskmiseks brutokuupalgaks** seisuga 31.12.2015 **1551 eurot**, kusjuures teadustöötajatel oli keskmine palk 1583 ja õppejõududel 1531 eurot kuus. Tuleb meeles pidada, et antud näitaja vaatab kuist brutotöötasu täistöökohal, ent ei arvesta tegelikku erinevatel ametikohtadel töötavate inimeste arvu. Kõige kõrgem palk on TTÜ professoril (keskmiselt 2766 eurot kuus, sealhulgas meestel 2836 ja naistel 2463) ning kõige madalam TÜ õpetajal (944 eurot).

Meeste ja naiste keskmistes palkades on märgatavad erinevused: meeste palgad on keskmiselt 20% suuremad naiste palkadest, asutuste lõikes on suurimad erinevused TTÜ-s (keskmiste põhipalkade vahe 22%) ja väikseimad EKA-s (vahe 7%). Ametikohtade lõikes on kõige väiksemad erinevused nais- ja meessoost nooremteadurite vahel (erinevus keskmises palgas 4%) ja suurimad professorite palkades (erinevus 15%). Huvitava nüansina võib veel välja tuua, et nais- ja meessoost õppejõudude vahel eksisteerib suurem palgalõhe kui teadustöötajate vahel (vastavalt 24% ja 13% meeste kasuks). Täpsem ülevaade meeste ja naiste keskmistest palkadest asutuste ja ametikohtade lõikes on toodud lisades 1-3.

2. Statistikaameti andmed

Andmed pärinevad Eesti Statistikaameti veebilehelt ja on kättesaadavad http://www.stat.ee

Kasutatud metoodika ja mõisted:
• Tööjõukulu - palgakulu ning sotsiaalmaksete, hüvitiste ja toetuste kulu kokku.
• Teadlased ja insenerid - kõik teaduskraadiga või kõrgharidusdiplomiga isikud, kes tegelevad professionaalidena alus- ja rakendusuuringutega või teevad katse- ja arendustöid uute teadmiste, toodete, protsesside, meetodite ja süsteemide loomiseks; kõik teadus- ja arendustegevusega (TA-ga) seotud õppejõud, samuti teadusasutuste ja nende allüksuste juhid, kes kavandavad või korraldavad

teaduslik-tehnilisi projekte; algupäraste uuringutega tegelevad doktorandid ja magistrandid. Siia ei kuulu teaduri või inseneri ametikohal töötavad kõrghariduseta isikud, rutiinsete analüüside tegijad, bibliograafid, programmeerijad jt, keda liigitatakse tehnikuteks. (Töötaja on seotud TA-ga, kui vähemalt 10% tema tööajast kulub nimetatud tegevusele).

• Tehnikud - TA-ga seotud isikud, kellel on kutseharidust või tehnilist ettevalmistust kinnitav dokument ja kes töötavad teadlaste või inseneride juhtimisel; tehnikutega samaväärsed on sotsiaal- ja humanitaarteaduste valdkonnas teadlaste ja inseneride juhendamisel oma tööülesandeid täitvad töötajad.

• Teenindav personal ehk abitööjõud – (töölised, ametnikud, sekretärid), kes osaleb TA projektides või on otseselt nendega seotud. TA-ga seotud töötajate hulka ei kuulu turvajad, koristajad, toitlustajad, raamatupidajad, personalitöötajad, raamatukoguhoidjad, IT hoolduspersonal, seadmehooldajad jms. Kui loetletud töötajate kategooriatesse kuuluvad isikud osutavad teenuseid TA-ga tegelevatele üksustele, arvestatakse nende tööjõukulu TA muude jooksvate kulude hulgas.

• Kui Rektorite Nõukogu koondab FTE-sid ametikohtade kohta, siis Statistikaamet küsib teadus- ja arendustegevusele kulunud tööaega, mis on täistööajale taandatud. Seega: kui professor töötab täiskohaga, kuid poole oma tööajast panustab teadusele (v.a. õppetööga seonduv osa), siis RN-i metoodika alusel oleks tema FTE üldjuhul 1, ent Statistikaameti metoodika järgi 0,5.

• Avaliku sektori hulka on loetud kõrgharidussektor ja riiklik sektor, erasektori all vaadatakse ettevõtlussektorit ja kasumitaotluseta erasektorit.

Statistikaamet kajastab teadus- ja arendustegevusega hõivatud töötajate summaarseid täistööaja ekvivalente sektorite lõikes. Samuti on toodud teadus- ja arendustegevuse töötajate jagunemine teadlasteks ja inseneridеks ning abitööjõuks-tehnikuteks. Andmetest selgub, et aastatel 2013 ja 2014 töötasid ligikaudu ühel neljandikul teadus- ja arendustööga seotud täistöökohtadel tehnikud ja abitööjõud, ülejäänud töötasid aga teadlaste või inseneridena. Tehnikute ja abitööjõu töökohtade osakaal kõigist TA-ga hõivatuist on mõnevõrra suurem erasektoris, kus see on ligikaudu üks kolmandik (täpsemalt alltoodud tabelis 3).

Tabel 3. Teadus- ja arendustegevusega hõivatud töötajate summaarsed täistööaja ekvivalendid avalikus sektoris ja erasektoris.

	Töötajate summaarne täistööaja ekvivalent			**Sh teadlaste ja inseneride täistööaja ekvivalent**			**Sh tehnikute ja abitööjõu täistööaja ekvivalent**			**Sh tehnikute ja abitööjõu täistööaja ekvivalendi osakaal (%)**		
	Avalik sektor	**Era-sektor**	**Kokku**	**Avalik sektor**	**Era-sektor**	**Kokku**	**Avalik sektor**	**Era-sektor**	**Kokku**	**Avalik sektor**	**Era-sektor**	**Kokku**
2009	3 406	2 025	5 430	2 910	1 405	4 314	496	620	1 116	15%	31%	21%
2010	3 237	2 041	5 277	2 727	1 350	4 078	510	690	1 200	16%	34%	23%
2011	3 511	2 213	5 724	2 934	1 578	4 512	577	635	1 213	16%	29%	21%
2012	3 775	2 080	5 855	3 080	1 501	4 582	694	579	1 273	18%	28%	22%
2013	3 701	2 157	5 858	2 951	1 456	4 407	750	701	1 451	20%	33%	25%
2014	3 902	1 894	5 796	2 976	1 348	4 324	926	546	1 472	24%	29%	25%
2015	3 672	…	…	2 945	…	…	727	…	…	20%	…	…

Allikas: Statistikaamet, TD01, uuendatud 29.06.2016, ETAgi arvutused.
… andmeid ei ole saada.

Tehnikute ja abitööjõu osakaalu väljatoomine oli siinkohal oluline, kuna tööjõukulude osas vaatab Statistikaamet kõiki teadus- ja arendustööga hõivatuid koos. Seega tööjõukulude osas insenere-teadlasi abitööjõust ega tehnikutest ei eraldata, ent võib eeldada, et esimesed teenivad teistest enam. Käesoleva arvutuskäigu puhul tuleb seetõttu silmas pidada, et tulemused alahindavad keskmist brutokuupalka teadlaste ja inseneride ning ülehindavad abitööjõu ja tehnikute jaoks. Tööjõukulud teadus- ja arendustegevusega hõivatud töötajatele ning selle põhjal arvutatud keskmine brutokuupalk täistööaja ekvivalendi kohta nii avalikus kui erasektoris on toodud alljärgnevas tabelis 4.

Tabel 4. Teadus- ja arendustegevusega hõivatud töötajate keskmine brutotöötasu täistööaja ekvivalendi kohta.

	Tööjõukulud (tuhat eurot)			**Keskmine brutokuupalk täistööaja ekvivalendi kohta (eurot kuus)**			**Eesti keskmine palk (eurot kuus)**	**Avaliku sektori teadustöötajate palk Eesti keskmisest palgast**
	Avalik sektor	**Erasektor**	**Kokku**	**Avalik sektor**	**Erasektor**	**Kokku**		
2009	52 245	48 043	100 288	**955**	**1 478**	1 150	**784**	**121,8%**
2010	55 576	53 921	109 497	**1 069**	**1 646**	1 292	**792**	**134,9%**
2011	64 023	59 060	123 083	**1 136**	**1 662**	1 339	**839**	**135,4%**
2012	71 871	74 041	145 912	**1 186**	**2 217**	1 552	**887**	**133,7%**
2013	78 289	72 149	150 438	**1 317**	**2 083**	1 599	**949**	**138,8%**
2014	77 835	72 514	150 349	**1 242**	**2 385**	1 616	**1005**	**123,6%**
2015	78 017	…	…	**1 323**	…	…	**1065**	**124,2%**

Allikas: Statistikaamet, TD050 (uuendatud 29.06.2016) ja PA5211 (uuendatud 29.03.2016), ETAgi arvutused.
… andmeid ei ole saada.

Eeltoodud tabeli 4 andmetel oli keskmine brutokuupalk täistööaja ekvivalendi kohta avalikus sektoris **2015. aastal 1323 eurot** ning 2014. aastal 1242 eurot. Erasektoris oli keskmine brutotöötasu täistöökohal 2014. aastal **2385 eurot kuus**, 2015. aasta kohta veel Statistikaameti andmed puuduvad. Numbreid tõlgendades tuleb rõhutada, et aluseks olevate tööjõukulude hulgas on ka tehnikute ja abipersonali, kes töötavad ligikaudu neljandikul TA-ga seotud töökohtadel, tööjõukulud. Kuna Statistikaameti andmetel arvutatud keskmine teadustöötajate palk sisaldab nii abipersonali-tehnikuid kui ka teadlasi ja insenere, siis keskmise teadlase palk on esitatud keskmisest tõenäoliselt suurem.

LISAD

Lisa 1. Akadeemilise personali (naised) keskmine brutotöötasu kuus seisuga 31.12.2015 täiskoormuse kohta (eurot).

Ametinimetus	EKA	EMTA	EMÜ	TLÜ	TTÜ	TÜ	Naiste keskmine põhipalk täistöökohal ametinimetuste kaupa
Professor	1435	1857	1921	1851	2463	2339	2133
Dotsent	1244	1491	1226	1239	1701	1631	1476
Lektor	*	1089	1102	1002	1225	1183	1134
Assistent	*	1056	1004		1305	1124	1152
Õpetaja	*			1061	*	946	977
Juhtivteadur				*	*		*
Vanemteadur	*	*	1432	1425	1727	1902	1714
Teadur		*	1174	1270	1469	1358	1351
Nooremteadur	*		873	1256	1066	1165	1135
Keskmine põhipalk asutuses	1314	1310	1193	1200	1482	1427	1368
Õppejõudude keskmine põhipalk täiskoormusel	1314	1310	1169	1169	1467	1369	1320
Teadustöötajate keskmine põhipalk täiskoormusel	*	*	1240	1322	1508	1500	1456

*Täistöökohti alla viie.

Lisa 2. Akadeemilise personali (mehed) keskmine brutotöötasu kuus seisuga 31.12.2015 täiskoormuse kohta (eurot).

Ametinimetus	EKA	EMTA	EMÜ	TLÜ	TTÜ	TÜ	Meeste keskmine põhipalk täistöökohal ametinimetuste kaupa
Professor	1535	1776	2187	2388	2836	2564	2502
Dotsent	1097	1356	1357	1592	1752	1813	1648
Lektor	*	1083	1038	1130	1439	1266	1249
Assistent		1050	755	*	1219	1184	1155
Õpetaja	*			1011	*	936	980
Juhtivteadur		*	*	2113	2537	3086	2681
Vanemteadur	1484	*	1502	1399	2034	1854	1835
Teadur		*	1390	1346	1674	1469	1505
Nooremteadur	*		1031	990	1195	1257	1182
Keskmine põhipalk asutuses	1414	1425	1363	1444	1889	1765	1712

Õppejõudude keskmine põhipalk täiskoormusel	1414	1425	1353	1465	1959	1847	1 740
Teadustöötajate keskmine põhipalk täiskoormusel	*	*	1386	1399	1793	1682	1 673

*Täistöökohti alla viie.

Lisa 3. Meeste ja naiste keskmise kuise brutotöötasu (täiskoormusel) erinevus ametikohtade lõikes seisuga 31.12.2015 asutuste kaupa (keskmine naiste töötasu suhtena meeste keskmisesse).

Ametinimetus	**EKA**	**EMTA**	**EMÜ**	**TLÜ**	**TTÜ**	**TÜ**	**Kokku**
Professor	93%	105%	88%	78%	87%	91%	85%
Dotsent	113%	110%	90%	78%	97%	90%	90%
Lektor	*	101%	106%	89%	85%	93%	91%
Assistent	*	101%	133%	*	107%	95%	100%
Õpetaja	*	*	*	105%	*	101%	100%
Juhtivteadur	*	*	*	0%	0%	0%	*
Vanemteadur	0%	*	95%	102%	85%	103%	93%
Teadur	*	*	84%	94%	88%	92%	90%
Nooremteadur	*	*	85%	127%	89%	93%	96%
Keskmine põhipalk asutuses	93%	92%	88%	83%	78%	81%	80%
Õppejõudude keskmine põhipalk täiskoormusel	93%	92%	86%	80%	75%	74%	76%
Teadustöötajate keskmine põhipalk täiskoormusel	*	*	89%	95%	84%	89%	87%

*Täistöökohti alla viie.